

Romeins en Keltisch zilver in Landen

Een van de meest succesvolle activiteiten van de Vlaamse verenigingen voor metaaldetectoristen was de zoekdag in Landen op 5 en 6 oktober 2019. De zoekers waren talrijk, iedereen ging met mooie vondsten naar huis en er was een boeiend nevenprogramma. Tot de meest opmerkelijke vondsten behoorden een Romeinse en een Keltische zilveren denier, beiden van het midden van de eerste eeuw voor Christus. De voorstellingen op beide munten tonen enige gelijkenis: een hoofd op de voorzijde en een paard op keerzijde, maar zij illustreren ook de verschillen in de wijze van voorstellen in de Romeinse en in de Keltische cultuur.

De Romeinse denier weegt 3,77 gram en heeft een diameter van 17 mm. Op de voorzijde van de munt is het hoofd van Ancus Marcius afgebeeld, de legendarische vierde koning van de Romeinen, die in de zevende eeuw voor Christus ver Rome geregeerd zou hebben. De koning draagt een diadeem en achter zijn hoofd zien we een zogenaamde *lituus*, de staf met een gekromd uiteinde, die het ambtsteken van de Romeinse koningen was. Onder het hoofd staan de letters ANCVS. Links van het hoofd is te zien dat de beeltenis ooit afgebeeld was met een cirkel.

Op de keerzijde zien we een ruiter die op een galopperend paard over een constructie rijdt. Onder het paard staat een struikje. Rond de afbeelding staat een deel van een parelrand, en rechts vertoont de munt een verhoogde rand. Op dit gebruikt en afgesleten exemplaar is de legende op de keerzijde nog moeilijk te lezen. Wanneer je echter op Google zoekt naar *denier Ancus Marcius* vind je al snel tientallen verwijzingen naar beter geconserveerde exemplaren in numismatische verzamelingen. Die leren ons dat in de letters links van de ruiter het woord PHILIPPVS gelezen wordt en dat de constructie waarover de ruiter rijdt een aquaduct is, waarin in de betere exemplaren de letters AQVA AR te lezen zijn. Een en ander brengt ons bij Lucius Marcius Philippus, een leidend politicus in het Rome van de eerste eeuw voor Christus, die getrouwd

was met een nict van Caesar. In 56 voor Christus bracht hij het tot consul. Deze munt dateert van de periode van zijn consulaat. Door munten te laten slaan met zijn naam en de afbeelding van een koning die zes eeuwen eerder had geregeerd, suggereert Lucius Marcius Philippus een rechtstreekse band tussen hem en Ancus Marcius.

De tweede munt die we in deze bijdrage willen bespreken, en die niet ver van de eerste gevonden werd, is een Keltisch zilverstuk. Deze munt weegt iets minder dan half zoveel als de Romeinse: 1,74 gram, zoveel als een *quinarius*, een Romeinse munt ter waarde van een halve *denarius*. Voorts valt het op dat zij niet rond is. Op het breedst bedraagt de diameter 15 mm en op het smalst 11,8 mm. Op de voorzijde van deze munt staat een naar rechts gericht hoofd met een kap, met daarrond de legende ANNAROVECI en onder het hoofd een ringetje. Op de keerzijde is een naar links gericht galopperend paard afgebeeld, met boven de rug van het paard een ringetje. De onvolledige legende luidt hier ANNAROVEC. Deze zilveren munt staat in de wetenschappelijke literatuur bekend als de Annaroveci-munt. Zij werd in Tongeren of in de omgeving van Tongeren geslagen¹ en wordt omstreeks 50 voor Christus gedateerd².

**Rombout Nijssen, Brent Nagels,
Jimmy Nagels en Yamine Herman**

¹ S. Scheers, *La Gaule Belgique. Traité de numismatique celtique*, Leuven, 1983, p. 119, 508-511.

² In 2016 verscheen een artikel waarin de stand van zaken van de vondsten van dit munttype wordt opgemaakt, met een overzicht van de tot dan toe 59 gekende exemplaren waarvan ook de vindplaats gekend is: K. Verboven, T. Clerbaut en C. Nelissen, *An ANNAROVECI quinarius found in Halle –Booienhoven (Zoutleeuw), with an updated list of reported finds*, in *Belgisch Tijdschrift voor Numismatiek en Zegelkunde*, 2017, 163, p. 441-445. In 2016 werd in dit tijdschrift een gelijkaardige munt uit Val-Meer gepubliceerd: *Een Kelt in Val-Meer*, in *Heemkunde Limburg*, 2016, 3, p. 43.

